

voeding leerjaar 1

Taak 3 productieproces en etikkettering

Productie diervoedermiddelen

1. Veevoedersfabrikant
2. Petfoodfabrikant

Productie diervoeders vaak;

- samengesteld
- volledig
- in de vorm van brok

Samenstelling

Kwaliteit en kwantiteit van de voedingsstoffen

samenstelling

- Factoren die de samenstelling diervoer bepalen;

1. diersoort → soort eter
2. Leeftijd → jong, volwassen, ouder dier
3. Gezondheidstoestand
4. Huisvesting (individueel, groepshuisvesting)
5. Productie

arbeid

groei

voortplanting

- dragend/leggend
- zogend (lactatie)
- dekkend



Voerproductie samengesteld voer

- Belangrijke punten bij de productie;
 1. Grondstofkeuze, hoeveelheid en onderlinge verhouding (moet juiste voedingsstof bezitten!!)

2. Grondstofaanvoer

- via weg
- via waterweg
- via spoor



3. Grondstofopslag

In silo/vat/bak/zak

4. Opstellen productieschema



productieschema

- Stroomschema
overzicht in logische volgorde;

1. Productiestappen
2. Procescondities (temperatuur en druk)
3. Procestijden

Hierin staat vermeld gebruik van welke;

1. Grondstoffen
2. Hulpstoffen (koelwater/machines/verpakking)
3. Proceshandelingen

proceshandelingen

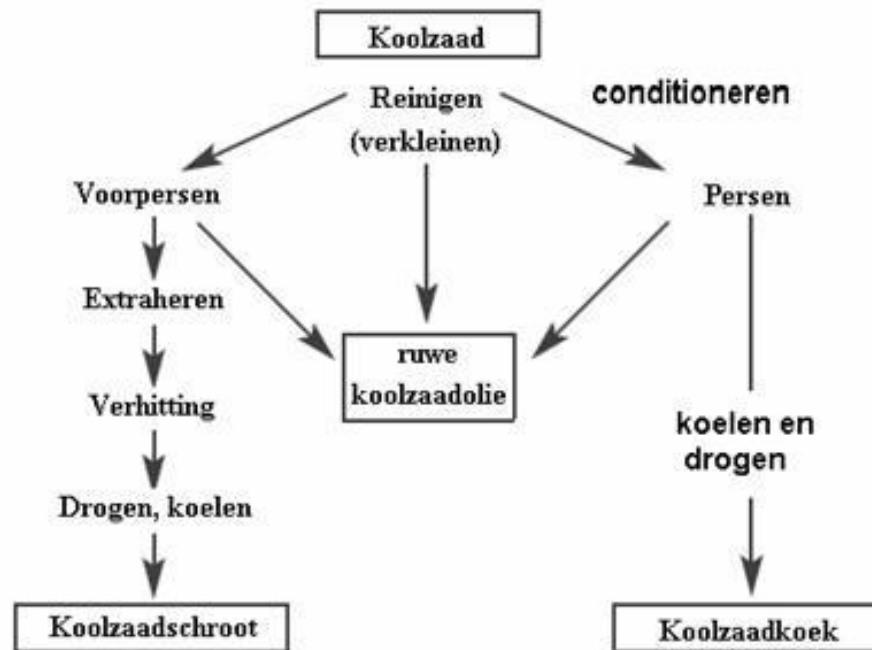
- Alles wat je met een grondstof, halffabrikaat en fabrikaat uitvoert.
- | | |
|-----------------|-------------|
| -schonen | -kneden |
| -malen | -besproeien |
| -snijden/hakken | -expanderen |
| -wegen | -extruderen |
| -dosereren | -trillen |
| -drogen | -zeven |
| -koelen | -verpakken |
| -verhitten | |
| -mengen | |

Opdracht proceshandelingen

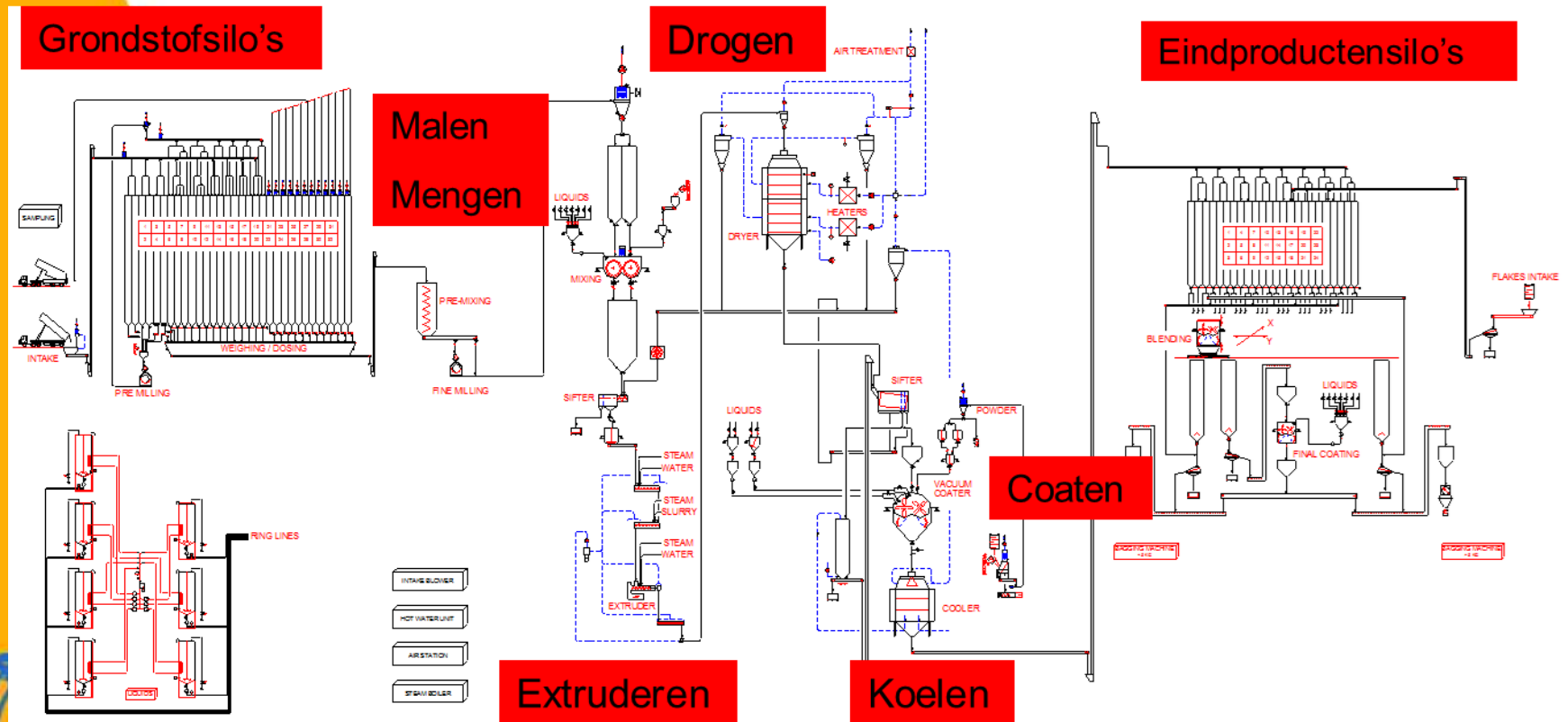
- Zoek van elke proceshandeling op wat de handeling betekent,
- Welke materialen/hulpmiddelen je nodig hebt om deze handeling uit te kunnen voeren?
- Verwerk je gegevens in een overzichtelijke tabel.

productieschema

- Welke informatie mis je in onderstaand productieschema?



Productieschema hondenbrok



verpakking

➤ Functie

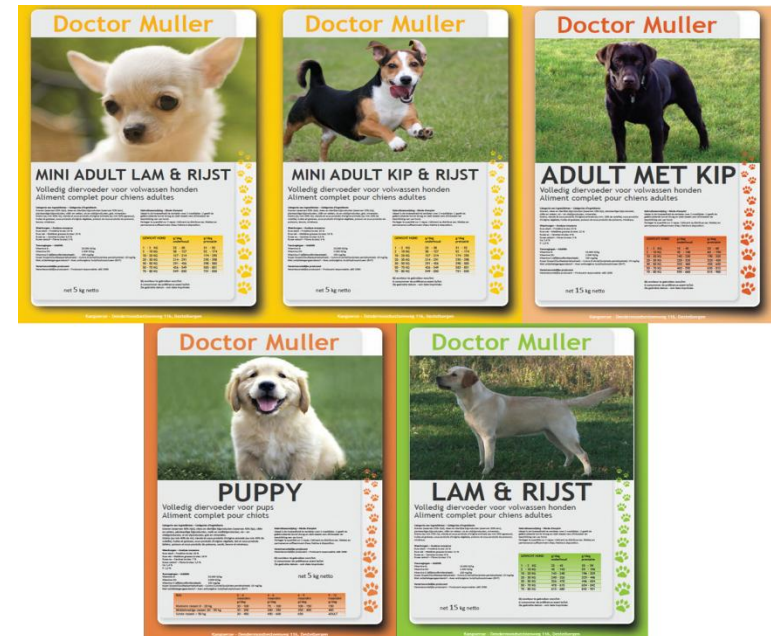
1. Bescherming product tegen - bederf
- beschadiging
2. Hanteerbaar maken product
3. Voorlichting / informatie product
4. Promotie / attractie (lokfactor)



Voorlichting en informatie

Het doel van een etiket of label is;

- duidelijke
- beknopte
- accurate
- ware en eerlijke informatie



- m.b.t. de **samenstelling**, de **eigenschappen** en het **gebruik** van het product.

Etikettering petfood

- onderscheid tussen **verplichte** en **facultatieve** aanduidingen op de etiketten.

- **Verplichte aanduidingen**

moeten op het etiket of geleidedocument (=bijsluiter) worden vermeld.

- **Facultatieve aanduidingen**

heeft de ondernemer **de keuze** deze informatie wel of niet te vermelden.

- Welke?; zijn in de **wetgeving** aangegeven.

Algemene regels etikettering

1. Niet misleidend

2. De aanduidingen moeten:

- goed zichtbaar zijn,
- duidelijk leesbaar zijn,
- onuitwisbaar zijn,
- op deugdelijke wijze zijn aangebracht,
- in de Nederlandse taal geschreven zijn.

Etikettering diervoeder – aanduiding-

3. Aanduiding soort voer

Op het etiket of begeleidend document van mengvoeder moet het type voeder aangegeven worden;

- volledig diervoeder
- aanvullend diervoeder
- mineralenmengsel
- melassevoeder
- volledig kunstmelkvoeder
- aanvullend kunstmelkvoeder
- volledig dieetvoeder
- aanvullend dieetvoeder

Etikettering diervoeder – aanduiding-

3. Vervolg **Aanduiding** soort voer

Mengvoeders voor gezelschapsdieren mogen ook worden aangeduid met de term:

- samengesteld voeder
- volledig samengesteld voeder
- aanvullend samengesteld voeder

Etikettering diervoeder –aanduiding diersoort–

4. Aanduiding diersoort

- Naast het type voer moet ook worden aangegeven voor **welke diersoort of diercategorie** het diervoeder bestemd is.
- De nVWA stelt dat deze aanduiding **niet vrij gecombineerd** mag worden met de benaming van het type voer. De benaming 'volledig hondenvoer' vindt de nVWA niet correct omdat de term “hondenvoer” niet in de opsomming voorkomt.
- **Correcte aanduidingen** zijn in dit geval: “samengesteld voeder voor honden”, “volledig samengesteld voeder voor honden”

Etikettering diervoeder

-samenstelling-

5. Samenstelling

De voedermiddelen moeten worden vermeld in afnemende volgorde van hun aandeel in het mengvoer (**naar rato**)

Uit de benaming van het product of bijproduct moeten elk de volgende gegevens blijken:

- de oorsprong,
- de gebruikte delen,
- de bewerking,
- de rijpheid of de kwaliteit.

➤ **Per ingrediënt:**

- maïs, tarwe, gedehydreerd gevogelte, dierlijk eiwitextract, maïsgluten, dierlijk vet (rund, gevogelte), gedehydreerde vleesbeenderen, gehydroliseerde kippenlever, mineralen (monocalciumfosfaat, natriumchloride, kaliumchloride), zalmolie, gedehydreerde hemoglobine.

➤ **Per categorie:**

- granen, vlees en dierlijke bijproducten, plantaardige eiwitextracten, oliën en vetten, mineralen.

Etikettering diervoeder -samenstelling-

➤ Van welke voedingstof / grondstof is het meest aanwezig in het voedermiddel?

➤ **Per ingrediënt:**

- maïs, tarwe, gedehydreerd gevogelte, dierlijk eiwitextract, maïsgluten, dierlijk vet (rund, gevogelte), gedehydreerde vleesbeenderen, gehydroliseerde kippenlever, mineralen (monocalciumfosfaat, natriumchloride, kaliumchloride), zalmolie, gedehydreerde hemoglobine.

➤ **Per categorie:**

- granen, vlees en dierlijke bijproducten, plantaardige eiwitextracten, oliën en vetten, mineralen.

Etikettering diervoeder

–analytische bestanddelen–

6. Analytische bestanddelen:

- Kopje “Analytische bestanddelen” is verplicht
- Declaratie van de analyse (altijd totaalgehaltenes)
- Declaratie moet binnen de wettelijke toleranties vallen
- Weergeven van niet verplichte waardes mag (verplicht bij extra benadrukking)

- Analytische bestanddelen:
 - **Ruw eiwit 25 %, ruw vet 14 %, ruwe celstof 4,5 %, ruwe as 5,8 %, vocht 8,0%, calcium 1,0%, fosfor 0,8%, vitamine E 400 mg/kg, zink 220 mg/kg.**

Etikettering diervoeder – additieven-

7. Toevoegingsmiddelen (additieven)

- Of een bepaalde aanduiding verplicht moet worden vermeld, hangt af van **het soort toevoegingsmiddel** dat is verwerkt.
- Het is bij andere spoorelementen dan **koper** bijvoorbeeld niet verplicht om de benaming van het spoorlement te vermelden.

Waarom koper wel vermelden?

- Specifieke benaming of E-nummer is verplicht
 - Als voorbeeld spoorlement mangaan; specifieke benaming is mangaan II oxide, E-nummer is E5

Etikettering diervoeder

– verplichte vermelding additieven-

- Verplichte declaratie bij:
 - **maximum tolerantie** (bv vitamine A, vitamine D3, selenium)
 - toevoegingsmiddelen behorend tot “**zoötechnische toevoegingsmiddelen**” en **coccidiostatica** en **histomonostatica**”
 - toevoegingsmiddelen behorend tot “**ureum** en zijn derivaten” van de categorie “**nutritionele toevoegingsmiddelen**”
- Weergeven van niet verplichte waardes mag (verplicht bij extra benadrukking)

Etikettering diervoeder

–verplichte additieven vermelding–

- Declaratie van de toevoegingsmiddelen (altijd toegevoegde gehalten)
- Categorie of functionele groep aangeven is verplicht;
 - Categorieën: Nutritionele, technologische, sensorische, zoötechnische toevoegingsmiddelen
 - Functionele groepen: Conserveermiddelen, emulgatoren, aromatische stoffen, verbindingen van spoorelementen, etc.

Als voorbeeld: **L-lysine**

Categorie:	Nutritionele toevoegingsmiddelen
Functionele groep:	Aminozuren, de zouten en de analogen daarvan

Etikettering diervoeder – wijze van vermelden additieven-

- Declaratie van aminozuren, spoorelementen en/of vitamines onder analytische bestanddelen en toevoegingsmiddelen is mogelijk.

Analytische bestanddelen:

- *Ruw eiwit 25 %, ruw vet 14 %, ruwe celstof 4,5 %, ruwe as 5,8 %, vocht 8,0%, **calcium 1,0%, fosfor 0,8%, vitamine E 400 mg/kg, zink 220 mg/kg.***

Toevoegingsmiddelen per kg:

- *Nutritionele toevoegingsmiddelen: **Vitamine D3 575 IE, Vitamine A 25 000 IE, E Vitamine E 600 mg, E1 (IJzer) 55 mg, E2 (Jodium) 0,6 mg, E4 (Koper) 4,8 mg, E5 (Mangaan) 3 mg, E6 (Zink) 160 mg, E8 (Seleen) 0,08 mg.***

Etikettering diervoeder –gebruiksaanwijzing–

8. Gebruiksaanwijzing

die aangeeft de nauwkeurige bestemming van het voeder en die een passend gebruik van het voeder mogelijk maakt;

- Voedingsinstructie
 - Hoeveelheid
 - Aantal maaltijden
- Speciale condities
 - Vers water beschikbaar
 - Brokjes laten weken
- Aanbevolen bewaarcondities

Dieetvoerders

- Bij dieetvoerders moet tevens worden vermeld:
 - advies over de samenstelling van het dagrantsoen bij aanvullende dieetvoerders;
 - de aanbevolen minimum- en maximum gebruiksduur of een preciezere gebruiksduur

Etikettering diervoeder – gebruiksaanwijzing-

- Bij dieetvoeder extra vermelden;
'Aangeraden wordt om vóór gebruik een dierenarts te raadplegen' of
'Aangeraden wordt om vóór gebruik of vóór verlenging van de
gebruiksduur een dierenarts te raadplegen',
of: 'Aangeraden wordt om vóór gebruik een specialist te raadplegen'
- Claims mogen geen betrekking hebben op
eigenschappen inzake het voorkomen, behande- len of
genezen van een ziekte!

Etikettering diervoeder

-houdbaarheid-

9. Referentienummer en garantie- en productiedatum

- 'te gebruiken vóór' gevolgd door de datum (dag, maand en jaar) in geval van microbiologische zeer bederfelijke mengvoeders;
- 'bij voorkeur te gebruiken vóór' gevolgd door de datum (dag indien gewenst, maand en jaar) voor overige mengvoeders

Etikettering diervoeder –hoeveelheid product–

10. Hoeveelheid

- De hoeveelheid mengvoeder moet op de volgende wijze worden aangegeven:
 - het netto volume of nettogewicht voor vloeibare producten → 1 liter of 1 kg
 - het nettogewicht voor niet-vloeibare producten → 1 kg
 - de aanduidingen moeten worden weergegeven in cijfers, gevolgd door de naam of het symbool van de meeteenheid → 5 kilogram of 5 kg

Etikettering diervoeder

– gegevens verantwoordelijk bedrijf–

11. Naam verantwoordelijke bedrijf en registratie- of erkenningsnummer

- Op het etiket moeten vermeld staan:
 - de naam,
 - de vestigingsplaats van het hoofdkantoor van de ondernemer die verantwoordelijk is voor de etikettering.
 - het erkenningsnummer van dit bedrijf.
 - als verantwoordelijke kunnen worden opgevat: fabrikant, verpakker, importeur, verkoper of dealer, al naar gelang hoe de afspraken tussen deze partijen worden gemaakt

Etikettering diervoeder

–facultatieve vermeldingen–

12. *facultatieve* vermeldingen mengvoeder;

- de prijs van het product;
- de handelsnaam of het handelsmerk van het product ;
- de naam van het land waar het mengvoeder geproduceerd is;
- de vermelding betreffende de toestand waarin het mengvoeder zich bevindt of de bijzondere behandeling die het heeft ondergaan;
- kenmerk of handelskenmerk van firma die verantwoordelijk is voor de etikettering;

Etikettering diervoeder –facultatieve vermeldingen–

- Andere gegevens zijn op het etiket of begeleidend document toegestaan, mits ze:
 - objectief, meetbaar zijn en bewezen kunnen worden;
 - de koper niet kunnen misleiden;
 - duidelijk gescheiden van de verplichte vermeldingen vermeld worden;
- Voor dieetvoeders geldt dat medicinale claims zijn verboden zijn.

Gereglementeerde aanduidingen voor ingrediënten

Bevat	Minder dan 4% van het aangegeven ingrediënt
Met	Tussen 4% en 14% van het aangegeven ingrediënt
Rijk aan	Tussen 14% en 26% van het aangegeven ingrediënt
Menu van..	26% en 100% van het aangegeven ingrediënt
100%	100% van het aangegeven ingrediënt

Juiste voeding en voedingsstof -misleiding-

- Een voeding/voedermiddel, drie verschillende mogelijke namen
 1. Voeding “met rund” bevat 4% rundvlees
 2. Voeding “met lam” bevat 4% lamsvlees
 3. Voeding “met kip” bevat 4% kippenvlees

Het voedermiddel heeft als bronnen rund-,³²

Hetzelfde of een ander product?

